

Prostor razvoja in spreminjanja

Prostor se nenehno razvija in spreminja. V tokratni številki revije *Urbani izziv* vam predstavljamo prostore, na razvoj katerih so vplivali vojne, vidni jezik, mestni turizem, mestno podjetništvo in gentrifikacija, ki so s seboj prinesli tudi številne spremembe.

V prvem članku Darko Šarac ugotavlja, kako so vojne in vojne dejavnosti vplivale na izbiro lokacije in razvoj Ljubljane. Odgovore je iskal s pomočjo poglobljene in sistematične raziskave strateških ali vojnih vplivov na območju Evrope, Sredozemlja in Bližnjega vzhoda. Razvoj Ljubljane je podrobneje preučil v časovnem okviru od prazgodovine do trojnega naselbinskega jedra Stare Ljubljane v srednjem veku. V drugem članku Bálint Kádár pojasnjuje razlike v prostorskih vzorcih mestnega turizma na Dunaju in v Pragi. Čeprav sta mesti približno enako veliki in imata podobno kulturno turistično ponudbo, se močno razlikujeta po prostorski razporeditvi turistov in njihovi rabi prostora. Mestno središče Prage je znano po zastojih, prenapoljenosti in enofunkcijski rabi, medtem ko središče Dunaja obišče podobno število gostov, vendar si pri tem lokalne funkcije in turizem ne nasprotujejo. Avtor ugotavlja, da so razlike povezane predvsem z njuno morfološko zgradbo in različnimi pristopi k razvoju mestnega turizma v preteklem desetletju. Jayne M. Rogerson v tretjem članku preučuje vlogo nizkocenovnih hotelov v okviru širšega prestrukturiranja industrijske dejavnosti v Južnoafriški republiki, odkar se je ta po spremembi politične ureditve ponovno vključila v svetovno turistično gospodarstvo. Ugotavlja, da je večina nizkocenovnih hotelov, zgrajenih po letu 1990, zgoščena v velikih mestih in sekundarnih središčih v državi in da so nekdanje nizkocenovne hotele v manjših mestih, ki so služili predvsem s prodajo alkohola, nadomestile druge oblike nastanitve. Nico Kotze v četrtem članku analizira vpliv gentrifikacije na soseseko Bo-Kaap v Cape Townu. Gre za območje s slikovitimi hišami in z enajstimi mošejami, ki je del kulturne dediščine Cape Towna in pomembna turistična znamenitost. Kot v sosednji gentrificirani soseseki De Waterkant je bilo tudi tukaj veliko stanovanj prenovljeno in izboljšano. Cene nepremičnin so se močno povečale, čeprav so še vedno razmeroma nizke. Število prodanih nepremičnin tako močno narašča, da se lokalne oblasti in predvsem muslimanski prebivalci nenehno borijo za ohranitev kulturne identitete soseseke. V petem članku Christian M. Rogerson preučuje trenutne politične pobude, namenjene reševanju omejenega dostopa do trga, in obseg spodbujanja novih tržnih priložnosti za podjetja v lasti temnopoltih na mestnih območjih Južnoafriške republike. Zaradi pestre zgodovine te države želi namreč vlada dati priložnost podjetjem v lasti temnopoltih Južnoafričanov, ki so bili med apartheidom prikrajšana skupina. Poudarjeni sta dve temi: povezovanje z oskrbovalnimi verigami zasebnega sektorja, zlasti prek zagotavljanja raznolikosti dobaviteljev, in povezovanje s trgi javnega sektorja prek javnih naročil. V zadnjem članku Špela Verovšek, Matevž Juvančič in Tadeja Zupančič obravnavajo področje vidnega jezika v arhitekturi in prostorskih disciplinah, in sicer kot sredstva za komuniciranje in posredovanje informacij, znanja in zamisli o prostoru, ki jih problemsko zaznamuje interdisciplinarni značaj. Osredotočajo se na tisti del problematike, ki vključuje prenos sporočil od strokovne k splošni javnosti, in sicer na način, ki dolgoročno podpira izoblikovanje odgovorne in kritične publike, sposobne tvornega sodelovanja na vseh stopnjah trajnostnega načrtovanja in oblikovanja mestnega prostora.

Spoštovane bralke, spoštovani bralci, pred vami je nova številka revije, polna razvojnih in spreminjajočih se *izzivov*. Želim vam, da bi z njimi razvijali in spreminjali svoje vedenje o prostoru!